

בש"פ 6732/17 - מדינת ישראל נ' פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 6732/17

לפני:

המבקשת:

כבוד השופט ד' מינץ

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב:

פלוני

בקשה שנייה להארכת מעצר לפי סעיף 62

לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה -

מעצרים), התשנ"ו-1996

(31.10.2017)

י"א בחשוון

התשע"ח

תאריך הישיבה:

עו"ד עדי שגב; עו"ד נתנאל חיים

עו"ד מירי פרידמן

בשם המבקשת:

בשם המשיב:

החלטה

לפני בקשה שנייה להארכת מעצר בתשעים יום לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), או עד למתן פסק דין בת"פ 44911-09-16 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

תמצית כתב האישום וההליכים עד כה

1. הרקע הצריך לעניין פורט בהרחבה בהחלטות קודמות שניתנו על ידי בית משפט זה בעניין הארכת מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו, שהאחרונה שבהן ניתנה ביום 28.9.2017 (בש"פ 7071/17, השופטת ד' ברק-ארז). בקליפת אגוז ייאמר כי ביום 19.6.2016 הוגש לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כתב אישום, אשר תוקן לאחר מכן ביום 4.1.2017, בגדרו מיוחסות למשיב עבירות של קבלת שוחד, תיווך בשוחד, הלבנת הון, גניבה בידי עובד ציבור, רישום כוזב במסמכי תאגיד ומרמה והפרת אמונים. על פי האמור בכתב האישום, במועדים הרלוונטיים, עבד המשיב בעיריית תל אביב-יפו כאשר במסגרת עבודתו הוא מונה לתפקיד של מנהל מרכז השליטה והבקרה בתאגיד המים

עמוד 1

של העירייה, חברת מי אביבים 2010 בע"מ (להלן: התאגיד). התפקיד כלל ניהול של התקשרויות התאגיד עם קבלני משנה, ובכלל זה אישור החשבונות שהגישו אותם קבלנים בגין השירותים שסיפקו לתאגיד.

2. בשלושה אישומים מתוארת פרשת שחיתות רחבת היקף שהתנהלה בתקופת כהונתו של המשיב בתאגיד, כאשר הלה נמנה על אחד מיוזמיה ומהגורמים הדומיננטיים בהוצאתה מן הכוח אל הפועל. במסגרת הפרשה, עובדי ציבור בתאגיד נטלו כספי שוחד בסכומים של מיליוני שקלים מקבלני משנה בתמורה לקידום ענייניהם הפרטיים והעסקיים של אותם קבלנים – החל מאישורים של חשבונות מנופחים שהגישו חרף אי-התאמה בין תוכנם לבין היקף השירותים שסיפקו, בקידום ענייניהם במכרזים שערך התאגיד וכלה בהימנעות מדיווח על אי-עמידה בתנאי ההתקשרות עמם. כתוצאה מהפעילות העבריינית נטען כי נגנבו כספי ציבור בשווי של למעלה מ-19 מיליון ש"ח, מתוכם שלשל המשיב לכיסו לפחות 5.5 מיליון ש"ח, תוך שהוא גבה את הכספים מהקבלנים, תיווך בינם לבין עובדי ציבור אחרים בתאגיד ואף ביצע שורה של פעולות במטרה להלבין את הכספים ולהקשות על זיהויים. בגין מעשים אלה יוחסו למשיב העבירות כדלקמן: קבלת שוחד (לפי סעיף 290 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק)); תיווך בשוחד (לפי סעיף 295 לחוק); עבירות של הלבנת הון (לפי סעיפים 3(א) ו-3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000); גניבה בידי עובד ציבור (לפי סעיף 390 לחוק בצירוף סעיפים 383(א) ו-29(ב) לחוק); רישום כוזב במסמכי תאגיד (לפי סעיף 423 לחוק); מרמה והפרת אמונים (לפי סעיף 284 לחוק).

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה גם בקשה לעצור את המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו, כאשר ביסוד הבקשה עמדו שני טעמים מרכזיים: החשש לשיבוש הליכי משפט; החשש להימלטותו של המשיב מהדין. נטען כי המשיב ביצע פעולות שמטרתן להתחמק מההליכים שנפתחו נגדו, ובכלל זה פרש מעבודתו תוך שוויתר על זכויות פנסיוניות, התגרש מאשתו, הבריח רכוש וכסף לחו"ל, ויתר על זכויות בנכסי נדל"ן ואחרים ואף נמלט למדינת קובה, עמה אין למדינת ישראל הסכם הסגרה, והעתיק לשם את מרכז חייו. כן נטען כי כאשר הודיעה המבקשת למשיב שהוא דרוש לחקירה בישראל, הלה התחמק בתואנה כי מצבו הבריאותי אינו מאפשר לו לטוס. לבסוף, עת נחת בפנמה לאחר טיסה מקובה, נעצר המשיב על ידי השלטונות המקומיים וביום 30.8.2016 הוסגר לישראל.

4. לאחר מספר דיונים בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו וניסיונות שלא צלחו להגיע למתווה מוסכם על מעצר המשיב בפיקוח אלקטרוני בליווי פיקוח אנושי מתאים, ביום 16.2.2017 קבע בית המשפט (מ"ת 44863-09-16, השופט ש' יניב) כי קיימות ראיות לכאורה המבססות את החשדות המיוחדים למשיב; כי מידת מסוכנותו היא גבוהה נוכח היקף העבירות, השיטתיות בביצוען, מידת מעורבותו ובעיקר החשש הכבד להימלטותו מהדין; וכי לא נמצאו חלופות מעצר ראויות, נוכח העובדה שאמו של המשיב אינה מתאימה לפקח עליו. אף על פי כן, הואיל ונקבע כי המשיב נמצא כפסע מהאפשרות שיועבר למעצר בפיקוח אלקטרוני, נקבע דיון המשך בעניינו ליום 28.2.2017 כדי לאפשר לו להציג מפקחים

פוטנציאליים אחרים. משהודיע המשיב ביום 19.2.2017 כי לא יוכל להציע מפקחים אחרים כאמור, ביום 20.2.2017 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריה עד לתום ההליכים נגדו. ערר על החלטה זו נדון בבית משפט זה לפני השופטת (כתוארה אז) א' חיות, אשר בהחלטתה מיום 9.4.2017 (בש"פ 2298/17) דחתה את הערר בקבעה כי "במקרה דנן ניסיון העבר מלמד כי יש קושי של ממש ליתן אמון בעורר...".

5. ביום 30.4.2017 הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד תום ההליכים והציע מפקח נוסף. לאחר מספר דיונים נוספים, בחלקם הציגה המבקשת חומר מודיעיני חסוי, קבע בית המשפט המחוזי (מ"ת 44863-09-16, השופט א' הימן) בהחלטתו מיום 27.6.2017, כי החומר המודיעיני החסוי אכן מצביע על חשש מוחשי לכך שאם המשיב ישוחרר ממעצרו הוא עלול לנסות להימלט. חרף האמור, נקבע כי המשיב יועבר למעצר בית בפיקוח אלקטרוני ככל שיעמוד בתנאים שיפחיתו את החשש שצוין: פיקוח אנושי צמוד, ערבות עצמית בסך של 500,000 ש"ח, ערבות צד ג' בסך של 500,000 ש"ח והפקדה כספית בסך של 2 מיליון ש"ח. כן נקבע דיון המשך ליום 4.7.2017, במסגרתו הוזמן תסקיר משלים בעניין המפקחים המוצעים. לנוכח ממצאי תסקירים אלה ומשלא עמד המשיב בתנאי השחרור שנקבעו, ביום 16.7.2017 הורה בית המשפט המחוזי (השופט א' הימן), בהסכמת המשיב, על המשך מעצרו מאחורי סורג ובריה.

6. משלא הסתיימו ההליכים המשפטיים נגד המשיב בתוך תשעה חודשים מיום הגשת כתב האישום, ביום 20.7.2017 הווארך מעצרו לראשונה לפי סעיף 62 לחוק המעצרים (בש"פ 4582/17, השופט י' דנציגר).

7. לשלמות התמונה יצוין כי במהלך חודש אוגוסט הוחלף ייצוגו של המשיב ומונתה באת-כוחו הנוכחית, אשר באמצעותה הוגשה לבית המשפט המחוזי בקשה לעיון חוזר בהחלטתו מיום 27.6.2017. בקשה זו נדחתה בהחלטה מיום 24.8.2017 (השופט א' הימן). נקבע כי לא התקיים שינוי נסיבות ולא חלף פרק זמן משמעותי דיו המצדיק את שחרורו ממעצר או את הפחתת גובה הערבויות וההפקדות הכספיות. גם על החלטה זו הוגש ערר לבית משפט זה (בש"פ 7071/17), אשר נדון לפני השופטת ד' ברק-ארז. לאחר שהציגה המבקשת את החומר המודיעיני החסוי בדיון מעמד צד אחד, נקבע כי קיים חשש ממשי לכך שהמשיב ינסה להימלט מהדין בהינתן שעת כושר. כן נקבע כי על אף שתנאי המעצר אכן מקשים על המשיב לעיין בחומר החקירה בעניינו, אין בכך כדי להצדיק את שחרורו, וחזקה על המבקשת שתנהג על פי נהלים המאפשרים לו לעיין בחומר כנדרש, חרף המגבלות הברורות בהיותו שוהה בבית מעצר. באשר לגובה הערבויות צוין כי אמנם יש להימנע מקביעת ערבויות שהמשיב לא יכול לעמוד בהן, אך מנגד יש גם להימנע מקביעת ערבויות שאינן מרתיעות דיין את המשיב מפני ויתור על נכסים שברשותו כדי להימלט מהדין. הערר נדחה אפוא ביום 28.9.2017.

מכאן הבקשה שלפני.

טענות הצדדים

8. בבקשת הארכת המעצר ובדיון שנערך לפני תוארה השתלשלות האירועים בתיק העיקרי. על פי סד הזמנים שהוגדר בתחילה, נקבע כי בחודשים אוקטובר 2017 עד ינואר 2018 יתקיימו דיוני הוכחות במתכונת של יום דיונים שלם אחת לשבוע או אחת לשבועיים, ולאחר מכן יתקיימו שני דיונים בכל שבוע עד לחודש יולי 2018. כן נקבע כי הדיונים הראשונים יוקדשו לתיחום ההליך, לדיון בויתור על עדים לא מהותיים וכיוצא באלה. אולם, הואיל ובאת-כוחו הנוכחי של המשיב מונתה כאמור זה לא מכבר, לבקשתה נדחה לוח הזמנים כך שתחילת דיוני ההוכחות תהיה במהלך חודש פברואר 2018. עוד צוין כי לאחרונה הגיעה המבקשת ל"הסכם עד מדינה" עם אחד מבין 14 הנאשמים בתיק והוא הורשע על בסיס הודאתו ונגזר דינו.

9. המבקשת חזרה על טיעוניה מהדיונים הקודמים בעניינו של המשיב. לטענתה, מידת מסוכנותו גבוהה באופן מובהק, כפי שניתן ללמוד מחומרת המעשים המיוחסים לו, היקפם והתחכום הכרוך בהם. הוטעם כי החשש המרכזי הוא כי ככל שישוחרר המשיב, הוא עלול לשבש מהלכי משפט ובעיקר לנסות להימלט מאימת הדין, כפי שעולה בבירור מניסיון העבר בעניינו ומהחומר המודיעיני החסוי. על כן, חרף העובדה כי מדובר במשפט מורכב וסבוך הצפוי להימשך זמן רב, אין מקום להגמיש את תנאי מעצרו של המשיב. כן הוסיפה המבקשת כי גם מעצר באיזוק אלקטרוני לא יאין את החשש מהימלטות כאמור, לנוכח עוצמתו של חשש זה במקרה דנן. המבקשת ערה לכך שההליך התעכב עד כה, אלא שהדבר נבע בין היתר כתוצאה מהחלפת ייצוגו של המשיב.

10. המשיב מצדו התנגד לבקשה ונתלה בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 27.6.2017, אשר לשיטתו אפשרה באופן עקרוני את שהייתו במעצר בית בפיקוח אלקטרוני, בכפוף לעמידה בתנאים הכספיים שנקבעו. כן נטען כי יש להביא בחשבון שמדובר באדם בן 52, המתנהל על פי אורח חיים נורמטיבי ואינו מעורה בחברה שולית. משכך, כדי לעצור מאחורי סורג ובריח על בסיס חומר מודיעיני חסוי, על המידע המודיעיני להיות מהימן, מאומת ומוצלב אל מול מספר מקורות, מה שלטענתו לא התקיים בעניינו. כן הלין המשיב על כך שמחצית מחומר החקירה הועבר לידי באי-כוחו רק במהלך חודש יולי 2017, כאשר כתב האישום המתוקן הוגש כזכור ביום 19.9.2016. כמו כן, הואיל ובבית המעצר קיים מחשב אחד בלבד, מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח מערים קשיים רבים על יכולתו לעיין באופן אפקטיבי בחומר החקירה. כך, מופעל על המשיב לחץ משמעותי שעלול לעלות כדי ויתור על טענות הגנה ופגיעה בהוגנות ההליך. עוד נטען כי הואיל ויתר הנאשמים בתיק העיקרי שוחררו ממעצר בתנאים מגבילים שונים, הותרתו מאחורי סורג ובריח רק משום שאין ביכולתו לעמוד בתנאי השחרור הכספיים שנקבעו לו, הינה בגדר אפליה. לבסוף נטען כי יכולתו להימלט ממעצר בית בפיקוח אלקטרוני "שואפת לאפס" ועל כן אמצעי זה מאיין כליל את החשש עליו הצביעה המבקשת.

11. בתשובתה ציינה המבקשת כי קיים שוני מהותי בין המשיב לבין יתר הנאשמים בתיק, שכן בעניינם לא מתקיים חשש כה מובהק להימלטות. בהקשר זה הוטעם כי מעצר בפיקוח אלקטרוני אינו חוסם

הרמטית את האפשרות כי העצור יצליח לברוח, וממילא המקום להעלות טענות מעין אלו הוא בדיונים שכבר התקיימו בעניין ההחלטה לעצור עד תום ההליכים. באשר לטענת המשיב בדבר נגישותו המוגבלת למחשב בבית המעצר, טענה המבקשת כי בכל תקופת מעצרו המשיב ביקש לעיין בחומר החקירה שעל גבי תקליטור רק פעם אחת ולמשך שעה בלבד, כך שאל לו להלין אלא על עצמו ואין לקבל את טענותיו בעניין זה.

דיון והכרעה

12. לאחר עיון בבקשה על נספחיה ושמיעת טענות הצדדים בדיון שנערך לפני, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להתקבל.

13. נקודת המוצא להכרעה בבקשה היא הוראת סעיף 62 לחוק המעצרים, אשר מאפשרת לבית משפט זה להאריך את מעצרו של נאשם מעבר לתשעה חודשים מיום הגשת כתב האישום נגדו, ככל שטרם הסתיימו ההליכים המתנהלים בעניינו. זאת, בכפוף לאיזון בין הפגיעה המתמשכת בחירותו של הנאשם מחד גיסא, לבין הצורך בשמירה על ביטחון הציבור וניהולם התקין של הליכי משפט מאידך גיסא. באיתור נקודת האיזון כאמור, יש להביא בחשבון מספר שיקולים וביניהם: משך תקופת המעצר; קצב התקדמות ההליך העיקרי; הגורם האחראי להתמשכות ההליכים; חומרת המעשים המיוחסים לנאשם; מידת המסוכנות הנשקפת ממנו; החשש מפני שיבוש הליכי משפט או מהימלטותו מן הדין (בש"פ 7761/17 מדינת ישראל נ' פלוני (18.10.2017); בש"פ 1467/17 מדינת ישראל נ' אברג'יל (1.3.2017); בש"פ 8619/16 מדינת ישראל נ' פישר (27.12.2016)). בנסיבות המקרה, לא שוכנעתי כי באיזון הכולל המטוטלת נעה אל עבר העדפת חירות המשיב על פני האינטרס בביטחון הציבור ותקינות הליכי המשפט.

14. המעשים המיוחסים למשיב הם חמורים. על פי כתב האישום נטען כאמור, כי המשיב היווה גורם מרכזי בפרשה מסואבת ומרובת נאשמים, במסגרתה ניטלו כספי שוחד ונגנבו כספי ציבור בדיוק בידיו אלו שהופקדו עליהם. המעשים מבטאים ניצול לרעה של תפקידו הבכיר של המשיב בתאגיד והם אופיינו בשיטתיות, תחכום, יוזמה והשפעה על אחרים. אין צורך להכביר במילים על אודות חומרתן הרבה של עבירות טוהר המידות, בוודאי כאשר הן נעשות על ידי עובדי ציבור (ראו והשוו: ע"פ 9598/16 קטיש נ' מדינת ישראל (13.7.2017); ע"פ 4985/13 חבר נ' מדינת ישראל (20.8.2014)). כמו כן, חרף גילו של המשיב והיעדרו של רקע פלילי באמתחתו, אין להתעלם מעוצמת המסוכנות הנשקפת ממנו. כפי שצוין בהחלטות קודמות בעניינו, הן של בית המשפט המחוזי והן של בית משפט זה, קיים חשש בולט לפיו אם ישוחרר המשיב ממעצר מאחורי סורג ובריח ותזדמן לו שעת כושר, הוא ינסה לחמוק מהליכי המשפט המתנהלים נגדו. מסקנה זו מתבקשת לנוכח ניסיון העבר בעניינו של המשיב כאמור. ואם בכך לא די, בדיון שנערך ביום 17.9.2017 לפני בית משפט זה התרשמה השופטת ד' ברק-ארז כי החומר המודיעיני החסוי מאשש את החשש הקיים ממילא. לפיכך,

ברי כי הסיכון מפני פגיעה בתקינות ההליך המשפטי והתחמקותו של המשיב מהדין, נשען על אדנים יציבים.

15. אשר למשך תקופת המעצר וקצב התקדמות ההליך העיקרי. אכן, המשיב שוהה במעצר מאחורי סורג ובריה זה למעלה משנה, פרק זמן שאינו זניח. יחד עם זאת, ראשית, תקופת מעצר ממושכת אינה מקימה כשלעצמה הצדקה לשחרורו של הנאשם, לא כל שכן כאשר המדובר בתיק כה סבוך בו ריבוי נאשמים והיקף חומר חקירה נרחב (בש"פ 5456/15 מדינת ישראל נ' רובין (17.8.2015)); שנית, מבדיקת השתלשלות האירועים בתיק עולה כי הטעם לעיכוב ההליכים נעוץ בבקשות מצד הסנגורים בתיק, ובכלל זה באת-כוח המשיב, לדחות את הדיונים לצורך לימוד החומר באופן יסודי ולשם היערכותם המיטבית לניהול המשפט; שלישית, הגם שמדובר בתיק מורכב שצפוי להימשך זמן רב, נראה כי מתווה הדיונים שנקבע לו – במסגרתו לאחר השלב הראשוני התיק יישמע במתכונת של פעמיים בשבוע – עשוי להביא להתקדמות ההליכים בקצב משביע רצון. נוכח העבודה שתחילת דיוני ההוכחות בתיק נדחתה, לאור בקשת באת-כוח המשיב, עד לחודש פברואר 2018, ונוכח ריבוי הנאשמים ואופיו של התיק, נראה אף כי היה מקום להגיש בקשה להארכת המעצר לתקופה של 150 יום (ראו הוראת סעיף 62(ב) לחוק המעצרים).

16. יצוין כי לא נעלם מעיני הקושי האינהרנטי בניהול הליכי משפט עת שוהה נאשם מאחורי סורג ובריה, שכן מטבע הדברים קיימת נגישות מוגבלת לחומר חקירה באשר הוא, בין אם הוא מצוי על גבי תקליטורים ובין אם על גבי דפי נייר. קושי זה אף מתעצם במקרים כגון אלה, בהם חומר החקירה הינו בהיקף מאוד גדול. אולם, שותף אני לעמדת השופטת ד' ברק-ארז בהחלטתה כאמור בעניינו של המשיב, לפיה חזקה על המדינה כי היא פועלת בדרכים אשר ממזערות את החשש מפגיעה בזכותו של המשיב להליך הוגן. ואכן, לאחר שמיעת טענות הצדדים, לא נמצא כי עלה בידי המשיב לסתור את חזקת תקנות המינהל כאמור, בוודאי בשים לב לכך שנטען כי הוא מיעט לבקש גישה למחשב לצורך עיון בחומר. מה גם שבעניין זה מצבו של המשיב אינו שונה מכל נאשם אחר הנאלץ לנהל את הגנתו כאשר הינו מצוי מאחורי סורג ובריה עד לתום הליכי המשפט נגדו.

17. בשולי הדברים, יש לציין כי חלק מטעוניה של באת-כוח המשיב אינן שייכות להליך מעין זה שלפני, קרי, בקשה מכוח סעיף 62 לחוק המעצרים – אלא מקומן בבקשות לעיון חוזר בהחלטות על מעצר עד תום ההליכים. הואיל ובעניינו של המשיב קיימות מספר החלטות על מעצר עד תום ההליכים, הן של בית המשפט המחוזי והן של בית משפט זה, יש להדגיש כי הבקשה דנן לא נועדה לשמש מעין "מקצה שיפורים" בעקבות תוצאות ההחלטות הקודמות. דברים אלה נכונים למשל, באשר לטענות באת-כוח המשיב בדבר שקילת חלופות המעצר. כך גם באשר לטענות על האפליה שלכאורה קיימת בין הנאשמים השונים בתיק העיקרי (ראו והשוו: בש"פ 8806/16 מדינת ישראל נ' אברג'יל (28.11.2016)). מכל מקום, גם לגופם של דברים מקובלת עליי עמדת המבקשת, לפיה הואיל והמשיב הוא היחיד שביצע פעולות מכוונות להימלטות, העתיק את חייו למדינה עמה אין למדינת ישראל

הסכם הסגרה ואף קיים נגדו מידע חסוי בעניין - אכן קיימים הבדלים מהותיים בינו לבין יתר הנאשמים ששחררו בתנאים.

סוף דבר, הבקשה מתקבלת. מעצרו של המשיב מוארך בתשעים ימים החל מיום 16.9.2017 או עד למתן פסק דין בת"פ 44911-09-16 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

ניתנה היום, י"ח בחשון התשע"ח (7.11.2017).

ש ו פ ט
